

NARODNI GOSPODAR

GLASILO ZADRUŽNE ZVEZE V LJUBLJANI.

Člani „Zadružne zveze“ dobivajo list brezplačno. — Cena listu za nečlane po štiri krome na leto, za pol leta dve kroni, za četrt leta eno krono; za člane zvezinih zadrug po tri krome na leto. — Posamezne številke 20 vin.

:: Telefon štev. 216. ::

C. Kr. poštne hran. št. 64.846
Kr. ogrske „ „ „ 15.649

Izhaja 10. in 25. vsakega meseca. — Sklep urejevanja 5. in 20. vsakega meseca. — Rokopisi se ne vračajo. — Cena inseratom po 30 vinarjev od enostopne petit-vrste, za večkratno inseracijo po dogovoru.

Vsebina: Obrtno-kmetijsko zadružištvo. Zadružištvo u odnosu sa skrbi za javno blagostanje i uzgoj domovinskoga duha. Zadružištvo v Zerentinu. Zadruži pregled. Gospodarske drobtine. Občni zbori.

Obrtno-kmetijsko zadružištvo.

Ing. V. Remeč.

Prve početke zadružištva imamo iskati v kmetijskem zadružištvu. To je bilo tisto, ki je prvo čutilo potrebo združiti se, da se obvaruje odvisnosti od tujega kapitala, da si osamosvoji kreditni kapital, na drugi strani da si pridobi v svojo korist tudi stroje in pa splošne pripomočke v kmetovalstvu, ki so bili sicer dostopni le veleagrarstvu.

Ta razvoj kmetijskega zadružištva je uplival neposredno tudi na postanek obrtnih zadrug. Kakor se je mali kmetovalec razlikoval od veleagrarca, tako se tudi danes razlikuje mali obrtnik od tovarnarja, veleindustrije. Ta ima odprta vsa pota do modernih tehničnih spopolnitev in za kredit do najmočnejše denarne centrale, dočim so malemu obrtniku povsod vrata zaprta. Naravno je bilo toraj, da je sledilo kmetijskemu obrtno zadružištvo. Vodilna je bila k temu želja po izboljšanju svojega obratovanja. Obrtnik ima v tem težavnejše stališče. Poljedelec ima svoje posestvo in na to posestvo lahko dobi posojilo. Pri obrtniku je drugače. Ta ima za svojo najboljšo lastnino svojo spretno roko, nobenega

posestva, k večjemu svoje obratovališče. Je pa še druga neugodnost. Kmetovalec, ki obdeluje sam svojo zemljo, ne rabi nobenega denarja za svoje kmetijsko obratovanje, obrtnik pa mora že vnaprej nakupiti surovine, če hoče začeti svojo obrt. Rabi torej denar, predno začne delati. Ko pa začne obratovati, mora plačati drago obrtne delavne moči. On ne more prodati naravnost svojega blaga kakor kmetovalec, mora biti objednem trgovec in tako pridemo do zaključka, da rabi obrtnik razmerno veliko denarja, ki ga pa težje dobi kakor kmetovalec, ki ima svoje posestvo.

Za izboljšanje obrtnega kredita se je pri nas še malo storilo. V Ljubljani imamo že nekaj kreditnih organizacij namenjenih obrtnikom, a te še komaj dosežajo svoj namen. Da se opomore obrtno-kreditnemu zadružištvu, ustanovil se je c. kr. urad za obrtno-kreditne zadeve, ki je prevzel nalogo organizirati obrtno-kreditno zadružištvo. Sestavil je tudi za Kranjsko program, kako ustanovljati obrtno-kreditne zadruge, toda od interesentov se je povsod le slišalo: posojilnic imamo že tako dovolj, denarja nam dajte, kredita nam dajte. Ravno v tem se je pokazalo, da obrtnik sam nima

denarja, ki bi ga lahko nalagal v posojilnico, in to tako zelo otežuje organizacijo obrtno-kreditnega združenja. Sliši se vedno: dajte nam denarja in s tem bo vse doseženo. Ko se ustanovi centralna blagajna, bo najbrže tem razmeram precej odpomoreno, vendar se ne smemo zanašati, da bo centralna blagajna storila vse.

Opozarjam za to na nekaj, kar bi vsaj nekoliko izboljšalo razvoj obrtnega kredita. Če pomislimo n. pr. na oblačilne in druge obrti, ki imajo svoje sezije, opazimo že med posameznimi obrti, da je mogoče ustvariti organizacijo na podlagi sezijskega izenačenja obrtnega prometa. Na drugi strani je pa ravno kmetijski obrat sezijski v najvišjem pomenu. Jeseni, ko spravi kmet svoje pridelke v denar, se polnijo kmetijske blagajne (ne mislim seveda na sedanje kritične razmere). Da bi ga ne bilo treba dajati na veliki svetovni trg in ga ob času potrebe zopet odtegniti velikemu trgu, bi bilo boljše, da bi se v tem času nabrani denar napeljal v žile domačega obrtnega prometa. Posledica bi bila manjša obrestna mera za posojila.

Skušaj naj se zato kjer je količnik mogoče, združiti kredit obrtnega in kmetijskega združenja.

Pri Zadrugi zvezi, kjer so včlanjene tudi obrtne zadrug, imamo že mesto, kjer se izvaja ta krožni promet. Raztegniti pa bi se dal zlasti tudi na obrtni promet po deželi.

Sedaj pa nekaj o zadrugnem obratovanju.

Imamo dve vrsti zadrug. Kreditne in obratovalne zadrug. Pri nas najbolj znana vrsta slednjih so zadrug, ki skupno nakupujejo stroje in jih njeni člani v kmetijstvu skupno rabijo.

Druga vrsta zadrug, ki jih pri nas še malo poznamo, so strojne nakupovalne zadrug. Te imajo namen samo stroje nakupovati in sicer s sodelovanjem tehnično in trgovsko v to poklicanih faktorjev, da je njih prava izbira in kakovost, kakor tudi zmerna cena popolnoma zasigurana.

Predno preidem k tem slednjim, omeniti imam še nekaj o kmetijskih in obrtnih produktivnih zadrugah. Kmetijsko produktivne so pri nas prav za prav edino le mlekarne. Drugih nimamo. Ravno pri mlekarskih zadrugah pa je treba opozoriti na važen predpogoj za dobro uspevanje. Te potrebujejo, če so popolnoma opremljene, veliko dragih strojev. Če si hoče mlekar tako opremo nabaviti, mora biti popolnoma zagotovljena, da bo imela dovolj prometa, da bo zamogla svoje drage stroje tudi dobro izrabljati. Taki stroji se ne morejo napraviti pod neko gotovo mero majhni in cenejši. Če niso zato dani pogoji za zadosten promet, je boljše, da se sploh ne pravi skupna velika, posebno s parnim obratom opremljena strojna mlekarne; na mestu so tukaj le stroji z ročnim obratom. Velika inherentna hiba pri strojnih mlekarnah je, da je obrat samo perijodičen. Dela se s stroji samo nekaj ur na dan, drugi čas pa stoje neporabljeni in ne donajajo v tistem času nobenega dohodka.

Posebne previdnosti je treba še pri parnih mlekarnah. Take so opremljene s parnimi kotli, katere je treba vsaki dan kuriti par ur, predno imajo dovolj pare za obrat. Od dne do dne pa se zopet shlade. Napaka takega obrata je zato, da se porabi veliko kuriva za samo nekaj ur obrata, kar zelo otežuje rentabiliteto. Vendar je pa temu od pomoči, če se stroji v perijodičnih pavzah kmetijskega (mlekarskega) obrata porabijo za obrtne naprave, kakor n. pr. za mlin, žago ali kaj družega. Če torej stroji, ki se rabijo n. pr. komaj 6 ur za mlekarne, delajo še 12 ur v obrtni izrabi, bo veliko lažje doseči rentabiliteto oboje vrste obratovališč. Povdarjeno pa bodi, da morajo biti take naprave že v začetku za skupni namen osnovane.

V splošnem bi bilo omeniti glede motorične sile, da je v modernem obratu pač najcenejša vodna sila. Združitev obrtnih in kmetijskih naprav omogoča še posebno elektrika. Naglasiti pa moram, da strokovna skušnjava uči,

da ne kaže napravljati majhnih elektrarn. Te ne morejo biti rentabilne iz režijskih vzrokov. Druge težave so z bencin-motorji. Ti bi se dali še marsikje boljše izrabiti, kakor dosedaj, ko v kmetijskem obratu dostikrat počivajo. Pritegnitev za obrtno izrabo bi gotovo olajšala njih rentabilnost. Nakup bencin-motorjev je pa danes stvar, katero moramo dobro preje premisliti, predno jo izvedemo, kajti njegova gospodarska vrednost odvisi od cene bencina, ki je predmet borzne špekulacije. Nenadno in nič manj polagno zvišanje cen lahko ubije strojne zadruga, ki bi sicer s takimi motorji prav dobro shajale.

Na podlagi teh izvajanj resumiram, da naj se obratni in delovni pripomočki v svrhu boljše izrabe, kjer le mogoče združijo v obrtne in kmetijske namene.

Preidem k nakupovanju strojev. Kadar se gre za kmetijske stroje, dobi lahko kmetovalec pri Gospodarski zvezi zanesljive informacije. Interesenti naj se zato vselej obračajo na Gospodarsko zvezo. Dočim se večje strojne naprave najboljše nabavijo in rabijo združnim potom, ne kaže siliti na združno organizacijo, kadar se gre za manjše stroje. V takih slučajih naj se prepusti vsakemu svoja volja. Težava je tu le s kreditom in pa z načinom nakupa, posebno še pri obrtnih delovnih pripomočkih. Tovarne mnogokrat obesijo svoj izdelek kupcu brez vsakega pomisleka, ali je za dotične razmere na mestu ali ne. Za take slučaje so najboljša odpomoč strojne nakupovalne zadruga, ki kupijo stroj, za katerega se je oglašil kak interesent. Nakupovalna zadruga preskrbi interesentu stroj njemu primerne velikosti, ga pregleda, da je tehnično pravilno zgrajen in ugotovi tudi zmerno ceno. Če ga kupi obrtnik sam v tovarni, se mu mnogokrat pripeti, da dobi stroj, ki je za polovico prevelik za njegove razmere ali pa tudi veliko prešibko zgrajen, tako da končno ne more ž njim delati in ga mora dajati vedno v popravilo, kar mu povzroča

precejšnje stroške in še motenje v obratu. Pri združnem nakupu pa ima odgovornost za pravilno izbiro stroja taka nakupovalna zadruga.

Zadruga posluje na ta način, da dobi za nakupovanje kredit pri kakem denarnem zavodu, s katerim kupuje zahtevane delovne pripomočke. Interesent vzame en ali več deležev v sorazmerju z veličino nakupa, ki niso veliki (30 do 50 K) in vplača na stroj neko nakupno vsoto n. pr. $\frac{1}{4}$ ali $\frac{1}{3}$ vrednosti stroja. Za drugo dolgovanje izda zadrugi menico, ki nima podpisanega datuma. Te menice so potem podlaga, na katere dobiva zadruga redno kredit. Poslovanje zadruga bi bilo stalno pod nadzorstvom revizijskih organov Zadrugne zveze in tehničnim vodstvom urada za pospeševanje obrti, zagotovljena ji je tako prednost, da ne dobi slabega blaga in da ni vezana proti tovarni.

Dobre skušnje s takimi zadrugami so že napravili drugje, posebno na Češkem, tako da opiram lahko tudi na te svojo tretjo resolucijo:

Taki delovni pripomočki in stroji, ki niso predragi in ki jih poedinec more še s pridom izrabiti, naj se ne rabijo združnim potom, ampak samo kupujejo potom nakupovalnih zadrug.

Preidem k trgovskemu poslovanju pridobitnih obrtnih zadrug. Vsakdo, ki pozna te zadruga, prizna, da so funkcionarji teh zadrug dobri obrtniki, da so docela zmožni svojega obrta, nimajo pa nobene komercijonalne izobrazbe, ne znajo tujih jezikov in po večini niso zmožni korespondence. Posamezne zadruga razun najmočnejših pa ne morejo vzdržavati svoje lastne pisarne. Potrebovale bi zato te zadruga skupno centralo, ki bi oskrbovala vsa pisemska dela in trgovski promet, reklamo itd. Imamo sedaj prav za prav samo eno zadruga, ki je tudi trgovsko dobro vodena in ima lastno pravilno urejeno pisarno, to je Žreb-ljarska zadruga v Kropi, ki ima seveda tudi že nad 1 milijon prometa. Take pisarne so

tudi le mogoče, če se gre za milijonski promet. S skupno pisarno trgovsko organizirati te zadruge bodi naloga obrtno-produktivnih zadrug in Zadružne zveze kakor tudi Zavoda za pospeševanje obrti. Stavim zato svojo zadnjo resolucijo:

Za olajšanje in povzdigo trgovskega prometa obrtno-produktivnih zadrug naj se ustanovi centrala za obrtno-trgovski promet s sedežem v Ljubljani s sodelovanjem „Zadružne zveze“ in „Zavoda za pospeševanje obrti v Ljubljani“.

Ustanovitev sama sicer ni mogoča v naglici, treba je zato precej pripravljalnega dela, s svojo resolucijo hočem le opozoriti na potrebo take organizacije in želim, da bi našla ta misel čimveč odmeva in s svojim uresničenjem pripomogla k splošnemu napredku tudi obrtnega združništva.

Združništvo u odnosu sa skrbi za javno blagostanje i uzgoj domovinskoga duha.

(Nastavak.)

II. Posebni dio.

26. Vidjeli smo, da su socijalne prilike našega puka nevoljne a znamo takodjer, da nijesu bolje ni one ekonomske.

Polje novoga rada, prama ranama u narodu, jest doista neizmjerne.

Po primjeru Francuza i Njemaca treba ovaj rad razdijeliti na dvije skupine, imajući pred očima takodjer Česku seljačku i radničku organizaciju i njezin divotni rad.

U prvoj skupini treba razviti djelovanje za opće blagostanje — (Wohlfartspflege) — podižući ustanove ili naprave za moralno te fizičko, umno, ekonomsko i uopće socijalno unapredjenje narodnih redova.

Rad druge skupine ide za tim, da seljaku i radniku osigura prijatno i udobno življenje i da sačuva sve što je dobra, lijepa i zdrava na selu, njegujući domovinski duh — (Heimatspflege).

27. Sav se rad vrši u prvom redu putem zadruga, a podredno putem društava i sličnih udruženja, potporom vlade, zemlje i općine, uz sudjelovanje crkvenih korporacija.

Mi ćemo danas istaknuti združnički rad, koji je po iskustvu doveo do najljepših ispadaka.

Zadruga dakle neka i nama bude temelj i početak rada, a to tim više, što je baš zadruga nama Slavenima uopće prirodno nacionalna, socijalna tvorina; iz zadruge su naši pradjedovi već u prastaro doba crpili snagu za narodni opstanak i baš združno življenje očuvalo je naš narod od propasti pred osvajalačkim, opetovanim nasrtajima susjeda. I za moderne privredne i gospodarske zadruge naš narod ima zato prirodjenoga smisla.

Za novi socijalni rad moderne su zadruge takodjer zgodne i prikladne i s razloga, što raspolažu novcem, što raspolažu radnim silama družinara, koji su se udružili baš u svrhu da rade oko unapredjenja vlastitoga gazdinstva i što u zadrugama vlada duh uzajamnosti, buduć uzajamno djelovanje temelj udruženja, vrelo snage i jamstvo uspjeha.

28. Da je to tako, dokazuje nam primjer rohdalskih pionira, nauka Raiffeisena i Schultze-Delitscha te i uspješni rad dra. Kreka i njegovih drugova u zadrugarstvu na Kranjskom. A kazivao nam je baš ovo dana jedan od vodja českoga seljačkoga zadrugarstva, brat Čeh, poslanik Dvořak, kakov je baš ogroman uspjeh češkoga zadrugarstva za opće narodno blagostanje.

Za to su i Nijemci u „Reichu“ osnovali moćno spomenuto društvo: „Deutscher Verein für ländliche Wohlfahrts- und Heimatspflege“, kojemu je duša glasoviti prof. Hinko Sonrey.

Ovo njemačko udruženje radi kao Matice novoga rada, uz njemačku „Zentralstelle für Arbeiterwohlfahrtseinrichtungen“, sa znamenitim radom prof. dr. H. Albrechta.

Meni će biti pred očima, što sam iz rada ovih njemačkih udruženja naučio i prama našim prilikama upotpunio.

U kratkim potezima oertat ću sad pojedine grane opsežnoga rada.

29. Širenje zadrugarstva uopće; seoske i pučke zadruge. Ob ovomu se predmetu mnogo pisalo i govorilo pa, ipak nikad nije dosta, netom još mnogo i mnogo krajeva u domovini ima, a da nemaju nijedne zadruge. S toga u kratko budi ovo rečeno:

Sela bijahu u staro doba doista zadruge ljudi, koji su crpili srestva za življenje iz zajednice dobara, na osnovi prirodnoga gospodarstva. Ljudi su življeli dobro.

Malo po malo ovi su patrijahalni odnosi nestali; na zajednici tla nametnuo je tuđi zakon modernu političku općinu. Tad je prestao i zadružni vez između seljaka, te su pojedini seljaci ostali osamljeni i izloženi, bez obrane i pomoći.

Baština pojedinih ljudi moglo je biti i za vrijeme zadružne zajednice, ili samo u koliko to nije smetalo zajednici, kojoj su svi služili. Nu kad je nestalo zadružnih zajednica i kad se poremetio socijalni red, oni pojedinci, koji su baština sopstvenih imali ili stekli — udomiše se u kule i gradove, gdje su nalazili obrane; ovdje sakupljahu pokretna dobra, u prvom redu novac (kapital), kojim su zavladao nad svima, koji novca nijesu imali. Tako se dogodilo u prvom redu osamljenomu i izloženomu seljaku: on je u zadružnoj zajednici, stegom i radom, uzajamnošću zadružnih članova očuvao fizičku i pravnu ličnu slobodu, ali je malo po malo postao rob kapitala, od kojega i danas zavisi, te mu je življenje puno onih rana, koje smo prije samo djelomično istakli.

Za to je od prijeke potrebe, da se u svakom selu, pa i u najmanjem komšiluku, opet okupe svi poštene ljudi u zadružne organizacije, a da se obrane i uzdrže baš onako lijepo, kako u staro dobo; naravno to se ima

sada učiniti u obliku, koji odgovara današnjim prilikama i savremenim zahtjevima.

Slično vrijedi za radnike i male obrtnike te uopće za sva lica, koja faktično zavise od kapitala, eda se okupe, kao nekad u bratovštine, to sada u moderne pučke i strukovne zadruge.

Za tim se mora svim silama težiti, imajući obzira na sve poštene elemente, a osobito na ženske i na mladiće.

U zadrugama okupljeni ljudi, na osnovi uzajamnosti i zajedničkoga rada — kooperacije — dovinut će se i uzdržat će se, kao što se u hiljadu i hiljadu sjajnih primjera u Europi vidi, na današnjem stepenu moralnoga, fizičkoga, umnoga i gospodarskoga te uopće socijalnoga razvitka.

Eto — za što treba, da se svuda osnivaju zadruge, koje imaju biti središtem svakoga života odnosnih članova.

Pošto smo vidjeli, kako je došlo do toga, da ljudi robuju kapitalu, to je prva dužnost seoske i svake početne zadruge, da sakuplja na štednju svaki seljački novčić, eda vlastitom silom oslobodi svakoga pojedinoga člana od zavisnosti kapitala izvan zadruge, pružajući seljaku u potrebi kredita.

Mi svaki dan vidimo, da ove funkcije vrše tako zvane seoske blagajne — hranilnice i posujilnice —, od kojih neke djeluju izvrsno.

Ali ih se mora još mnoge i mnoge urediti, a još više ih redom nove osnovati. Sve pak moraju, kako se to dogodilo kod dalekih susjeda, da prionu na novi socijalni rad, bilo izravno, bilo neizravno, t. j. bilo da djeluju one iste, bilo da osnuju putem svojih članova nove ustanove ili naprave za unapredjenje seljačkoga blagostanja i za uzgoj domovinskoga duha.

Na slični način, obično na periferijama gradova imaju se osnivati pučke zadruge za radnike a u svim pomorskim središtima zadruge za pomorce.

Zadruga se pak nigdje ne smiju osnovati, gdje nije prethodno izvidjeno i činjenicama utvrđeno, da postoje stanovite pretpostavke za utemeljenje, vodjenje i uspjeh zadruge ma bilo koje vrsti, a za to je potrebno jedno veće zadružno središte, koje ima da bdije takodjer nadvršenjem ovoga važnoga načela.

Pojedine grane novoga socijalnoga rada za podizanje i unapredjenje pučkoga blagostanja i za uzgoj domovinskoga duha, naprama ranama, na kojim pučanstvo u opće pa i kod nas krvari, bile bi po prokušanom primjeru susjeda, u glavnom slijedeće:

30. Opskrba stanovima može slijediti danas uspješno jedino putem zadruga, jer i zakoni, koji su baš zadnjih godina stvoreni glede popusta pristojbina i poreza, uzimlju samo u obzir udruženja za gradnju malih i jeftinih stanova. Česi i Nijemci u Austriji imaju već svoje moćne organizacije i u ove svrhe; najviše se radi do sada za radnike i javne namještenike, dok se za seljake nije još ništa uradilo uopće, premda je velika potreba, kako sam dokazao u prvom dijelu, kad sam ocrtao grozne prilike, pod kojim seljaci u nekim krajevima obitavaju. Na selu se pak relativno jeftinije gradi, pak bi se i lakše provela skrb za bolje i zdravo seljačko stanovanje; k tomu bi se doprinijelo koncentraciji sela, pošto dalečine izmedju kuća i komšiluka najviše priječe kulturnom razvitku.

Za organizirati ovu vrst opće korisnoga rada, potrebno je jedno središte, koje će upravljati radom.

31. Prehrana seljaka i radnika putem zadruga može se racionalno urediti, predočujući zadrugarima, što je korisna a što je štetna u pojedinim vrstama hrane, a s druge strane nabavljajući zdravu hranu, u mjestima gdje postoje pretpostavke za potrošne zadruge, koje ne smiju da spadnu na proste dućane. A da se razvije ova vrst zadružnoga djelovanja potreba je jedno trgovačko zadružno središte

i osobita izobrazba poslovođja, te česti, stručni nadzor.

32. Opskrba vodom i svijetlom na selu slijedi u tudjini često doprinoskom zadržgâ; neke zadruge imaju isključivu zadaću za ovu opskrbu; u više slučaju pripojen je poslu takodjer mlin. U nekim krajevima naše domovine moglo bi to isto biti, a to tim više, što skupine privatnika na više mjesta nadjoše načina, da osnuju mlinove pri vodama, iz kojih crpe lijepih dobitaka. Osobito bi zadruge imale sudjelovati u nastojanju i u radu vlasti, bilo državnih ili autonomnih, pri uredjenju voda, u svrhe opskrbe sela s vodom, svijetlom i umjetnom radnom snagom, a da se izključe privatne, osobito tudje špekulacije, koje su za odnosne okolice često štetne.

33. Uredjenje higijenskih nepri-likâ jest izvrsna zadaća zadruga. U prvom redu zadruge kao korporacije, udružene izmedju sebe u stanovitom kotaru, ili sudjelovanjem inih javnih ustanova, moraju poraditi oko pomnoženja broja liječnika za njegovanje seljačkoga pučanstva i ustanoviti mjesta i osobe po selima za njegu bolesnika uopće, a osobito žena pri radjanju i novoredjene djece. U ovom odnosu postoji ogromna relativna razlika u postotku ljudi, kojim stoji liječnik na raspoloženju, izmedju seljačkoga i gradskoga pučanstva. A neka se ne reče: „seljak je zdraviji“ ili „ima veću otpornu snagu“; to su fraze, koje izgovaraju lica neupućena u seljačke prilike, gdje bolesti uprav haraju, a gdje pomoći ili nema, ili ima jako malo i jako slabe, jer se u nekim seljačkim kolibam ne može ni govoriti o liječenju. I neupućeni se „dive“ kako n. pr. seljak „lako“ ozdravi od stanovite bolesti, ali ne pitaju, koliko ih drugih u sto doba poginulo bez liječnike i ljekarničke pomoći i bez racionalne njege bolesnika.

Osim toga putem zadružnoga rada može se uspješno saradživati sa pozvanim vlastima u radu za susbijanje stanovitih bolesti, kao n. p. tuberkulose, sifilise, malarije i sl.

34. Sudjelovanje u širenju prosvjete, osobito u pobijanju analfabetizma jest osobita grana zadružnoga kulturnoga rada: Evo primjera: U jednom selu, u našim brdima, nije bilo škole; osim župnika i žandara nije bilo čovjeka te je znao pisati i čitati. Župnik uznastojao i dobio školu sa vrijednim učiteljem. Ova dvojica dadoše se na posao i u tri godine u selu od 116 mušića, 92 jih naučilo čitati i pisati; osnovala se knjižnica i školski vrt sa rasadnikom za raznovrsno voće i povrće; podiglo se više ulišta i troje se djece otpremilo u ratarski tečaj. Sve se to učinilo po seoskoj blagajni i potporom seoske blagajne, naravno uz složni, marni i nesebični rad župnika i učitelja, koje seljaci uprav blagoslivlju. Seoska je zadruga prikupila oveću zaštedjenu svotu, i sad će ona ista podignuti o svom trošku, uz seosku školsku kuću, jednu oveću dvoranu za sastanke.

Sve se ovo postiglo snagom zadružnoga rada.

Prosvjeta se širi najlakše zorno, a danas u Njemačkoj ima zadružnih središta, koja za malo maraka davaju zadrugama i sličnim udruženjima aparate, slike i gotova odnosna predavanja. Takovi se aparati nose od sela do sela i doprinašaju silno općoj i stručnoj naobrazbi.

Da nema pak zadruga u selu, ne bi svega toga moglo biti, dok mi znamo, koliko poteškoća nalazi u nekim našim krajevima n. pr. mladež akademska, voljna da pobija analfabetizam, kad nema ni mjesta, izim valjda kakve krčmetine, gdje bi seljake sakupila!

Zadruga su pak takodjer pozvane, da se staraju oko toga, da osobito darovito seosko dijete dobije veću naobrazbu i da talenti ne propadaju, već da se razvijaju na opću narodnu korist. U tu svrhu zadruga davaju i sakupljaju potpore, a kao korporacije interveniraju i kod vlasti i fondacija u svrhu potpora.

Sav je zadružni kulturni rad u Njemačkoj divno organiziran iz stanovitih središta, od kojega je vrijedno spomenuti, osim Berlinskoga

evangeličkoga društva, katoličko udruženje u München-Gladbach.

35. Žena u seljačkoj i radničkoj kući treba da bude upućena već u prvoj mladosti u kućne posle, odnosno u domaće gospodarstvo. Što je do sada bilo zapušteno, može se nadoknaditi jedino putem zadruga ili sličnih udruženja, koje postoje u tudjini u velikom broju. To je još više kod nas potreba, netom se pozvani organi još jako malo, a u nekim krajevima ni najmanje ne brinu za to. Stalne škole za kućanstvo i obilazni tečajevi postoje s lijepim uspjehom i u Kranjskoj; udruga hrvatskih učiteljica radi sama po sebi i na tom polju, a zadruga će seoske biti pozvane, da, udružene u te svrhe, prošire taj potrebiti rad u svrhu, da žena bude mogla pomagati racionalno mužu u kućanstvu, te se starati, upućena — za njegu i uzgoj djece.

36. Skrb za djecu zadnjih godina zanima sve to više; razvija se pak svuda po svijetu veliki rad na tom polju, uz znatnu pomoć seljačkih i pučkih zadruga i sličnih ustanova, koje idu za tim, da se osnuju i uzdrže naprave za njegu djece, u dobi kad sisaju i kad su nejaka; zatim u vrijeme prije nego li su dužna na pohađanje škole, a to putem dječaćkih igrališta ili zabavišta, uz prehranu preko dana. U dobi kad su djeca dužna na pohađanje škole, skrb se posvećuje najprije oko redovitog pohađanja škole i oko izdržavanja u slobodnim satovima. — Osobite se brige posvećuju u udruženjima, koje postoje u skladu sa pozvanim vlastima, a da se uzdrži mladež na vježbi onoga, što je naučila — kad ostavi školske klupe: sakupljanjima na igre i predavanja, zabavama, dijeljenjem knjiga, izletima i sličnim, osobito pak vodeći najboje u bližnje gradove, da vide moderne javne ustanove i da upoznadu svrhu istih.

Zadružne su organizacije pozvane, da udružene porade oko osnutka kuća i zavoda za uzgoj siročadi te i zapuštene djece, kojim

u nekim našim krajevima obilujemo. Zadruga pružaju za to pomoč javnim organima, koji su pozvani, da porade za siročad i za zapušteno djecu. Dok se u drugim, osobito tuđim krajevima, a kod nas u nekim gradovima, osnivaju takozvana sirotinjska vijeća za gradsku djecu, to se ne radi za seljačku djecu. Za to se imaju zauzimati seljačke zadruga, gdje se može urediti seljačko združno skrbništvo za seljačku siročad — kao zvanično skrbništvo, koje će biti pri ruci sudovima.

Za djecu pomoraca i ribara i njihovu siročad postoje n. pr. na obalama sjevernoga mora, kao i na obalama Francuske — zakloništa, gdje se uzgaja izvrsni pomorski pomladak. A sve to biva posredovanjem odnosnih zadruga, koje nalaze doduše izdašne pomoći kod vlade, kod općina i kod pomorskih poduzeća.

(Slijedi.)

Združništvo v Zerentinu.

V zadnji številki „Narodnega Gospodarja“ smo rekli, da bo pri vsakem okrožnem združnem sestanku predaval kak član načelstva ali nadzorstva ene ali druge okoliške zadruga o njenem postanku, pomenu in uspehah, in smo povdarjali pomen takih predavanj. V nekem nemškem združnem listu čitamo poročilo Zerentinskega župana o združništvu svoje občine, ki je lahko za vzgled za taka predavanja pri združnih okrožnih sestankih. Zato ga priobčujemo:

Moje roke so bolj vajene kose in grabelj kakor peresa, žetev priganja, vendar naj danes, ko lije dež blagoslov z neba, vzamem čas in poročam o blagodejnih vplivih ustanovljene hranilnice in posojilnice in združništva sploh na tukajšno občino in njene prebivalce za povišanje blagostanja in zboljšanje gospodarskih razmer.

Bilo je leta 1894., ko me je župnik R., ki nas je žal že zapustil, povabil nekega dne k sebi, da se pomeniva, kako bi se dalo po-

večati varčevanje zlasti mladih poslov. Gospod župnik je bil za to, naj se ustanovi podružnica okrajne hranilnice, jaz za to, naj se osnuje hranilnica in posojilnica. Gospod župnik je imel vtemeljene pomisleke, ali bodo imeli občani dovolj združnega smisla in ljubezni do bližnjega. V kratkem času svojega službovanja še ni zapazil kaj prida teh lastnosti.

Slednjič sva se zedinila, da bo vsak pri vsaki priložnosti govoril o ustanovitvi hranilnice in posojilnice in o važnosti take zadruga. Tako sva torej začela s takozvanim podrobnim delom. V januarju l. 1895. se je že lahko vršilo večje zborovanje in 16 članov je pristopilo k hranilnici in posojilnici. Izvolilo se je načelstvo in nadzorstvo in nastavljen je blagajnik. Načelstvo je štelo 5, nadzorstvo 9 članov, tako je bil en sam član brez posla. Da ta ne bi bil preveč osamljen in zapostavljen, smo naročili, da mora vsak dobiti vsaj po enega novega člana. Ni trajalo dolgo in število članov se je podvojilo. Poslovanje je bilo za začetek kar dobro; ljudje so prinašali hranilne vloge; napravili smo predavanje „o porabi umetnih gnojil“, potem smo jih skupno naročili. Dalj časa je trpelo, predno je prišel prvi po posojilo, potem ko je pisatelj teh vrstic napravil začetek, so se našli kmalu nasledniki in strah pred tem, kaj bodo rekli dobri, zvesti sosedje, je izginil. Tako naša zadruga ni bila več samo hranilnica ampak tudi posojilnica in je izvrševala pri ustanovitvi določen namen. Začeli smo misliti, kako bi se tudi drugače zboljšale gospodarske razmere, katere naprave bi se dale naročati skupno za vse člane. Za zboljšanje semenskega žita smo kupili trijer, ki so ga za majhne prispevke lahko rabili vsi člani.

V tukajšnji okolici so velika barja in se nareže veliko šote. Če se reže šota z roko, jo veliko ostane v tleh in zaradi visoke vode se obsežne ploskve sploh ne morejo izrabiti, vsled tega se je nabavil stroj za rezanje šote in se je tudi posojal samo članom proti mali pristojbini. Ugodnost nove naprave so uvideli

tudi nečlani in k zadruzi so pristopali novi člani. Leto pozneje se je postavila na domu blagajnikovem tehtnica za živino. Tudi ta je žela mnogo priznanja, ker so vsi priznavali, da so bili mnogokrat prevarani pri prodaji živine po ceni kupeca. Tako je bil narejen začetek z zadružno vzgojo občanov. Seveda je stala še vedno skoro polovica posestnikov od daleč in gledala hranilnico in posojilnico po strani kot „nepotrebno ropotijo“. Tako so mislili, da bi ta naročila izvrševala lahko tudi občina in, da je vaška banka za naše razmere nepotrebna. Člani so pa videli dobiček, ker so že znali ceniti, kako lepo je, če kdo potrebuje denar pa ga lahko dobi, ne da bi moral prodati kravo iz hleva ali žito iz kašče.

Na ta način se je napravilo nekaj za zboljšanje njiv z umetnimi gnojili in z boljšim semenom, kar so videli tudi nečlani. Tudi boljša prodaja živine na vago je bila sredstvo za zboljšanje gospodarskih razmer.

Tudi na duševnem polju se je delalo. Da bi imeli člani za dolge zimske večere kaj čtiva, se je ustanovila v začetku sicer skromna knjižnica, ki je obsegala zlasti kmetijske poučne knjige. Za povečanje in izpopolnjenje te knjižnice se je določilo letno 30 mark. Posebna težava je bila v občini z mlekom. Surovo maslo, ki se je delalo s staroveškim kisanjem mleka, se je težko prodalo in za prenizko ceno. Po zimi 1896/7 je bilo veliko snega, ki so ga morali posestniki mnogokrat kidati. Pri tej priliki je pisec teh vrstic, ki je delo nadzoroval, enkrat pri eni, drugič pri drugi skupini opozarjal na to težavo in kazal na sredstva, s katerimi bi se stvar popravila. Ko je bilo na ta način narejenega nekoliko „podrobnega dela“, je bil sklican shod, na katerem se je pred širšim občinstvom temeljito preresetala vrednost in ugodnost zadružne mlekarne.

Posledica je bila ustanovitev mlekarske zadruge, ki je pravzaprav hčerka hranilnice in posojilnice in je tudi pristopila h tej kot članica. Z zidavo mlekarne se je začelo, kakor

hitro je bilo mogoče. Spet so se našli „črno-gledci“, ki so dejali, s tem si bodo člani skopali grob. Ni se jim zdelo mogoče, da bi se pri odračunu enega pfeniga pri kili mleka mogli obrestovati stroški za mlekarino v znesku 33.000 mark, ali pa da bi se še celo amortizirali. „Mleko bodo že oddali tako, denarja pa ne bodo videli zanj“, so si mislili in govorili pri vsaki priliki. Dne 1. novembra 1897 je začela mlekarina poslovati. Začetek ni bil ravno posebno lep; niti tisoč litrov ni dobila prvi dan. Toda polagoma se je začelo praveato tekmovalje med dobavitelji, vsak je hotel prinesiti največ mleka. Kmalu je prišlo nad 4000 l mleka na dan. Ko pa je lepo konec meseca dobil vsak za prodano mleko denar, so postali celo „previdni“ lahkomišelniki in eden za drugim so prihajali in prosili za sprejem v mlekarsko zadruzo. Kmalu so bili vsi posestniki člani in mlekarstvo je vir bogastva, zlasti za mnoge male posestnike, ki živino sami krmijo in katerih žene ali hčere same molzejo. Na ta način imajo dohodke, ki jih prej niso poznali. Živina se sedaj, ko kaj nese, boljše oskrbuje in ima čisto drugačno vrednost. Tudi več glav se redi. Ker se posneto mleko oddaja nazaj, se polaga velika važnost na prašičerejo. Dve leti naj vzamem, da bom pokazal, kako se je povzdignila živinoreja. Pred seboj imam štetje živine leta 1897. 1. decembra 1897 so našteji: posestev z živino: 125, goved: 419, prašičev: 629. 2. decembra 1911 pa posestev z živino: 130, goved: 545, prašičev: 1230. Število goved se je v zadnjem letu vsled slabe letine za krmo precej zmanjšalo. Tako tudi ta zadruza majčkeno pomaga manjšati pomankanje mesa.

Pred nekaj leti je napravila mlekarina še mlin za šrotanje žita; tudi ta se je izborno obnesel in se tako pridno rabi, da so se stroški v znesku 5000 mark v par letih pokrili. Nameravana zadružna pekarna se žal ni napravila, ker je manjkalo vodilne osebe, ki bi imela za to potrebno strokovno znanje in izkušnje. Tako je člane mlekarina poučila o

vrednosti zadružnega prodajanja svojih izdelkov in zadružnega kupovanja potrebščin.

Ko se je l. 1902. začelo misliti na zadružno prodajanje tobaka, ki je glavni vir dohodkov tukajšnje okolice, so bili vsi navdušeni za to misel. Od 60 pridelovalcev tobaka v občini jih je 56 pristopilo k „Ukermarkske zadruge za prodajo tobaka“ in tvorilo prav za prav jedro te zadruge. Samo to naj bo povedano, da je bila trgovina s tobakom v rokah par trgovcev. Da pridelovalci v takih razmerah niso želi plačila za svoje težko delo, je jasno. Čeravno je tobak blago, ki ni ravno pripravno za prodaj zadrugnim potom, je vendar prišla tobačna trgovina po ustanovitvi te zadruge v čisto nov tir in je danes čisto drugačna kot prej. Tudi oni, ki niso pristopili h zadruge, uvidevajo, da se je z ustanovitvijo zadruge napravilo nekaj, kar tudi njim donáša dobiček, da skoro večji kot zadrugnikom samim. Stvar podrobneje razmotrivati, ne more biti naloga teh vrstic. Čeravno so s to zadruge še težave, so vendar, kot upam, otročje bolezni že premagane in pričakujemo, da bodo tudi ostali pridelovalci tobaka pristopili, da se doseže cilj ustanoviteljev, da bo postala zadruge „Ukermarkska tobačna centrala“.

Naša najmlajša mladika na zadružnem drevesu je ustanovitev električne in strojne zadruge s priklopitvijo k novo ustanovljeni deželni centrali v Stetinu. O tem je še malo poročati, ker začne poslovati, kot upamo, dne 1. oktobra 1912. Samo to, da se skoro vsi večji in mnogi manjši posestniki pristopili. Naj tudi ta mladika poganja, cvete in uspeva v korist članov in krepitev složne zveze. Vdilo bi v brezkončnost in prekoračilo bi namen teh vrstic, pa tudi moj čas mi ne pusti, da bi navajal številke iz poslovanja različnih zadrug; tuje bi to tudi malo zanimalo. Pripomniti hočem še kratko, kaj se je storilo v okraju za zboljšanje umstvenih in npravstvenih razmer. Ustanovitev knjižnice sem že omenil. V letu 1899. se je ustanovila postojanka diakonis (nekakih protestantskih usmiljenk) in

obstoja še danes. Koliko blagoslova je prinesla, ve ljubi Bog. Vsekakor bi ne bil noben dobromisleč človek zato, da preneha, čeprav so se že dobili sem in tja ljudje, ki jim je bila odveč. Naslednje leto se je napravila občinska dvorana poleg župnišča. Hranilnica je prispevala h stroškom v znesku 3000 mark; 750 mark v gotovini in je ostalo vsoto posodila po 3%. Razun tega so člani izvršili vsa ročna in vozna dela zastonj. Zato ima „Vaška banka“ pravico imeti v dvorani svoje zборе. Tudi s skrbjo za moško mladino se je začelo v zadnjih letih, tudi zato se dobi, kakor za sestre, podpora iz vsakoletnega čistega dobička.

Četudi mi niti oddaleč ne pride na misel, da bi stavil našo zadruge drugim za vzgled, vendar z veseljem poročam, kaj smo že napravili. Mnogo bi se lahko še naredilo za povzdigo gospodarskih, tudi socialnih in npravstvenih razmer. Toda tu je, kakor morebiti tudi drugod po naši ljubi nemški domovini nevoščljivost, nezaupnost in sebičnost coklja zadružne misli. Želimo, da bi kmalu prišel čas, ko bo izginila sebičnost iz naših vasi in bo vsak ponosen na to: „Kdor koristi bratom, ne bo pozabljen“.

Tako župan iz Zerentina. Pri nas so razmere drugačne, tudi ne bi mogel marsikdo toliko lepega poročati o svojem domačem kraju. Gotovo bodo pa v tem duhu sestavljena poročila na okrožnih zadružnih sestankih velikega pomena in tudi v „Narodnem Gospodarju“ bi jih bili veseli.

Zadružni pregled.

† Župnik Sell. Organizacijo rajfajznovk v Nemčiji je zadela težka izguba. Umrli je dne 24. aprila t. l. nenadoma vnet in priden delavec za Rajfajznovo misel, župnik v Stepfeshausen-u Rihard Sell. Tudi društvo za javni blagor na kmetih in negovanje domačega duha je z rajnim mnogo izgubilo. Slovenski zadrugarji se s spoštovanjem spominjajo moža, ki je vneto deloval za vero, zadružništvo in kmečko ljudstvo.

Kaj mora storiti zadrugar, če pri zadrugi ni kaj prav? Nekateri člani naših zadrug mislijo, kadar zvedo za kako napako pri zadrugi, da morajo takoj v gostilno in okrog ljudi, da bo ja vsakdo takoj zvedel važno novico. Novica se hitro širi in še hitrejše rase. Nazadnje se dostikrat izkaže, da je bil samo nesporazum, da v resnici ni nič hudega, samo kaka malenkost, niti pipe tobaka vredna; zadruga je pa vendar navadno bolj ali manj oškodovana. Kadar se kakemu članu pri zadrugi ne zdi kaj prav, naj gre h predsedniku ali drugim članom načelstva da stvar preiščejo, pojasnijo in, če treba, popravijo. Če bi našel pri članih načelstva gluha ušesa, naj se obrne na nadzorstvo in, če bi tudi tu ne imel sreče, naj spravi stvar na občni zbor; tu se bo stvar gotovo uredila. Člani dobrih družin poravnajo vse spore doma, noben sosed jih ne izve, člani dobrih zadrug poravnajo sporne zadružne zadeve v zadrugi, sami med seboj; kaj briga to ostali svet? Tudi v tem oziru je prava zadruga podobna dobri družini.

Gospodarske drobtine.

Gospodarska politika Wilsona, novega predsednika Zjedinjenih držav. Glavno politično vprašanje v Uniji je bilo že nekaj let sem uspešen boj proti trustom in kartelom. Zadnja dva predsednika Roosevelt in Taft sta bila pristaša republikanske stranke. Pod njima so se delale stroge postave zoper truste, toda kdor je poznal tamošnje sodno postopanje, je že naprej vedel, da je vse to le pesek v oči, da iz cele stvari ne bo nič. V resnici se nobena teh postav proti trustom ni dala praktično izvesti in trustov ni zadela prav nobena škoda.

Vodstvo republikanske stranke je bilo v rokah trustov. Denar je sveta vladar, malo kje pa je njegova vlada tako trdna kot ravno v Ameriki. Največji bogataši so bili zbrani v glavnem odboru republikanske stranke, ti so krepko podpirali krajevne odbore svoje stranke z denarjem, pa tudi z dobrodelnimi napravami in skrbeli za govornike in časopise. Zato so morali poslanci in predsednik, ki so bili izvoljeni na ta način, tudi tako plesati, kakor so jim godli denarni magnatje. Na videz silno stroge, v resnici čisto nič nevarne zakone proti trustom so lahko delali, dejansko se pa v škodo trustom ni smelo nič narediti.

Zjedinjene države imajo silno visoko carino. Na uvoz industrijskih in konsumnih izdelkov je

naložena tako visoka carina, da tuji trgovci ne morejo blizu, domači industrijci lahko določajo cene, kakor se jim ljubi. Da si sami med seboj s konkurenco ne tlačijo cen, so združeni v truste in kartele. Trusti so položaj tudi pošteno izrabili, spravljali so ogromne dobičke, ljudstvo je pa moralo trpeti vsled velike draginje. Že Taft je bil izvoljen l. 1908, ker je obljubil, da bo izboljšal carinsko tarifo. L. 1909 se je res izdal tako imenovani „Payne-Aldrich-Tarif“, ki bi bil moral carino znižati, pa jo je še zvišal. Mase ljudstva so začele uvidevati, da jih republikanska stranka samo vleče, pri zadnjih volitvah konec lanskega leta so z ogorčenjem vrgle Tafta, zapustile republikansko stranko in za predsednika Zjedinjenih držav je bil izvoljen z veliko večino kandidat demokratične stranke Wilson, ki je obljubil, da bo znižal carino in s tem vrgel neomejeno gospodarstvo trustov.

Dne 7. aprila je predložil Wilson kongresu v Washingtonu nov načrt carinske tarife. Če se ta zakon sprejme, bodo prosti carine: moka, usnje, čevlji, sedlarsko blago, kmetijsko orodje in stroji, žebliji, žica, žveplo in še mnogo drugega blaga; nekateri tarifi se bodo znižali za polovico, zlasti za predilne izdelke. Ker bo vsled znižane carine imela država manj dohodkov, je v novem načrtu tudi osebno dohodninski davek od dohodkov nad 4000 dolarjev, obenem se misli na zvišanje carine na opojne pijače, svilo, drage kamne, demante itd.

Gotovo bodo trusti skušali te načrte prekrižati z zlatom in zanimiv bo ta boj ljudstva in demokratične stranke s kraljem dolarjem. Denar je mogočen faktor, s katerim se da mnogo doseči, toda tudi gnjev izkoriščenega, tlaččenega ljudstva ima veliko moč. Nas bo ta razvoj zelo zanimal tudi zato, ker imamo mnogo rojakov v kraljestvu dolarja, kakor imenujejo dostikrat Zjedinjene države.

Tečaj za pridelovanje krme. Kmetijska šola na Grmu priredi 26. in 27. maja t. l. dvo-dneven tečaj za pridelovanje krme s sledečim sporedom. V ponedeljek 26. maja: Od 2. do 4. popoldne: Setev detelje in trave na njivah za dvo- in večletno košnjo. Nakup potrebnega semena. Gnojenje deteljnih mešanic. Praktično razkazovanje deteljnih mešanic na šolskih njivah in poskuševališču. V torek 27. maja: Od 8. do 10. dopoldne: Naprava novih travnikov. Najbolj važne trave. Sestava travnih zmesi. Množina potrebnega semena. Praktično razkazovanje semena in razdelitev vzorcev. Od 2. do 4. popoldne: Priprava zemlje in posetev travnikov. Poprava slabih setev. Gnojenje in zboljšanje slabih in starih travnikov. Praktično razka-

zovanje šolskih travnikov in travniških zmesi v poskuševališču. — Oddaljenim in podpore potrebnim udeležencem s Kranjskega plača ravnateljstvo stroške za pot in sicer za železnico do Novegamesta in za hrano po 1.50 K na dan. Kdor se želi tečaja udeležiti ali s podporo tečaj obiskati, naj se prikladi do 18. maja pri ravnateljstvu kmetijske šole na Grmu (pošta Kandija).

Gozdarski tečaj na Grmu. Kmetijska šola na Grmu priredi dne 28. in 29. maja gozdarski tečaj s sledečim sporedom. V sredo od 1. do 3. popoldne: Pomlajevanje in oskrbovanje gozdov. Od 3. do 7. ure popoldne poučni izlet v gozdno drevesnico v Bršljinu in v mestni gozd s praktičnimi demonstracijami o pomlajevanju gozdov. V četrtek od 6. zjutraj do 4. popoldne poučni izlet v šolska gozda na Vrhovskem in v Podljubnem, kjer se vrše praktične demonstracije o oskrbovanju gozdov. — Kdor se želi tega tečaja udeležiti, naj se prikladi po dopisnici pri ravnateljstvu kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu (pošta Kandija) do 20. maja t. l. — Oddaljenim in podpore potrebnim udeležencem iz Kranjskega se dovoli povrnitev potnih stroškov do Novegamesta in podpora za prehrano po 1.50 K na dan. Podpore dobi le kdor za njo pravočasno prosi in se mu izrecno dovoli.

Društvo kmetijskih učiteljev iz južnih avstrijskih kronovin ima svoj ustanovni občni zbor na Binkoštno nedeljo dne 11. maja v Gorici pri „Zlatem jellenu“ ob pol 11. uri dopoldan. Po skupnem obedu je ogled kmetijske šole v Gorici.

Poročilo Gospodarske zveze v Ljubljani.

Umetna gnojila svetujemo kmetijskim društvom kakor tudi hranilnicam, da naročajo za svoje člane v celih vagonih. Veliko hranilnic je še, ki se niso še nikdar pečale z naročevanjem umetnih gnojil za svoje člane. To je velika pomanjkljivost, ker s skupnimi naročili veliko koristijo kmetijstvu. Marsikak kmetovalec ne naroča gnojil, dasi jih potrebuje, ker se ne ve kam obrniti.

Pri naročilih na cele vagone dovolimo znaten popust in pošljemo ponudbo na zahtevo.

Cene za manjša naročila (najmanj 100 kg) franko postaja Ljubljana so sledeče:

Rudninski superfosfat s 14% v vodi raztopne fosforove kisline stane K 7.— za 100 kg;

Tomasova žindra 18% stane K 7.—; višje ali nižje odstotna dražja ali cenejša za 34 vinarjev od odstotka.

Kalijeva sol, 42% stane K 12.60 za 100 kg.

Kajunit stane K 5.50 za 100 kg.

Kostna moka K 10.— za 100 kg.

Amonijev sulfat K 38.— za 100 kg.

Čilski solitar K 34.— za 100 kg.

Vinogradniško gnojilo K 17.50 za 100 kg.

Gospodarska zveza ima v zalogi vsakovrstna krmila. Ponudimo zlasti sledeča:

Orehove tropine 56 do 57 odstotne po K 21.— za 100 kg; odpošljajo se v vrečah po 75 kg.

Lanene tropine po K 22.— za 100 kg.

Klajno apno je uspešno krmilo in potreben dodatek h krmi; odpošlja se v pošiljativah od 5 kg do 50 kg po 24 vinarjev kg, nad 50 kg po 22 vinarjev. Pri manjših pošiljativah se računí zavoj in vozni list 20 vinarjev.

Ječmen za krmo po K 21.— za 100 kg.

Koruzo ima zveza vedno v zalogi in jo računa po dnevni ceni. Svetujemo, naj jo zadruga skupno naroče, ker jo dobe potem člani mnogo ceneje, ker si prihranijo večjih izdatkov za voznino. Pošljemo vedno radi posebne ponudbe.

Poleg navedenih krmil ima zveza v zalogi vsakovrstna druga krmila kakor grahoro, moko za krmo itd.

Semena žit se vedno naroče lahko pri zvezi, kakor tudi domačo deteljo, nemško deteljo, travna semena itd.

Semenske ajde bodo ponekodi člani zadrug veliko potrebovali. Ponudimo lepo semensko ajdo črno po K 28.—, sivo po K 30.— za 100 kg. Svetujemo tudi ta naročila pravočasno naročiti.

Poljedelske stroje bode imela od meseca junija naprej zveza vedno razstavljen in ne bode treba članom naročati po cenikih brez gotovosti, ampak bodo dobili pri zvezi stroje res solidnih tovarn.

Ker izhaja „Narodni Gospodar“ le dvakrat na mesec in se cene večkrat hitro spreminjajo, je seveda smatrati navedene cene brezobvezne za zvezo.

Vabilo na redni občni zbor

Kmečke mlekarne v Cerkljah,

registrovane zadruga z omejeno zavezo, ki se bo vršil dne 18. maja 1913 ob 4. uri popoldne v prostorih Hranilnice in posojilnice v Cerkljah.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za leto 1912.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Poročilo o izvršeni reviziji.
7. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal, ne glede na število navzočih združnikov.

Načelstvo.

Vabilo na redni občni zbor
Živinorejske zadruga v Cerkljah pri Kranju,
 registrirane zadruga z omejeno zavezo,
 ki se bo vršil dne 18. maja 1913 ob 1/2 5. uri popoldne
 v prostorih Hranilnice in posojilnice v Cerkljah.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Odobritev računskega zaključka za leto 1912.
3. Poročilo o izvršeni reviziji.
4. Slučajnosti.

Vabilo na redni občni zbor
Hranilnice in posojilnice v Cerkljah,
 registrirane zadruga z neomejeno zavezo,
 ki se vrši dne 18. maja 1913 ob 3. uri popoldne
 v posojilničnih prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za l. 1912.
4. Poročilo o izvršeni reviziji.
5. Volitev načelstva.
6. Volitev nadzorstva.
7. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadružnikov. Načelstvo.

Vabilo na redni občni zbor
Hranilnice in posojilnice na Dobrovi,
 registrirane zadruga z neom. zavezo,
 ki se bo vršil dne 22. maja 1913 ob 4. uri popoldne
 v uradnih prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobritev računskega zaključka za l. 1912.
3. Volitev načelstva in nadzorstva.
4. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se eno uro kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadružnikov.

Poziv Družinarim
Hrvatske Blagajne za štednjo i zajmove,
 reg. zadr. s neogr. jam.
u Trilju,

na godišnjo redovitu glavnu skupštino (§ 28), koja će se držati u poslovnicu zadruga u torak 13. dojučne svibnja u 2. ure po podne sa slijedećim dnevnim redom:

1. Priopćenja.
2. Čitanje i odobrenje zapisnika zadnje glavne skupštine.
3. Izbor dvaju članova za ovjerovljenje zapisnika.
4. Odobrenje zaključnog računa (bilance) g. 1912.
5. Izbor predsjednika (starešine) i odbornika uprave (§ 16).
6. Izbor Nadzornog odbora.
7. Slučajnosti.

U smislu § 16. izstupaju iz Uprave, spresjedništva Kan. Simunić, te odbornici: L. Katić, St. Latinac, F. Strukan, J. Čović, P. Krstić i St. Lusnjara.

Nepriступili 10 dio zadrugara § 32. nakon 1/2 po stata držat će se glavna skupština sa istim dnevnim redom bez obzira na koliko iz broja zadrugara.

Vabilo na VI. redni občni zbor
Raiffaisenovce posojilnice v Št. Ilju pri Velenju,
 reg. zadr. z neom. zav.
 ki se bo vršil v nedeljo dne 18. majnika 1913 ob 3. uri
 popoldne v društveni sobi.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobritev računskega zaključka za l. 1912.
3. Poročilo o izvršeni reviziji.
4. Volitev nadzorstva.
5. Slučajnosti.

Odbor.

Vabilo na redni občni zbor
**Hranilnice in posojilnice v Št. Petru
 na Medvedovem selu,**
 registrirane zadruga z neomejeno zavezo,
 ki se vrši dne 25. maja 1913 ob pol 8. uri zjutraj v župnišču.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobritev računskega zaključka za leto 1912.
3. Poročilo o izvršeni reviziji.
4. Slučajnosti.

Vabilo na izredni občni zbor
**Hranilnice in posojilnice za blejski kot
 na Bledu,**

registrirane zadruga z neomejeno zavezo,
 ki se bo vršil dne 18. maja 1913 ob 3. uri popoldne
 v stari šoli na Bledu.

Dnevni red:

1. Volitev enega člana načelstva.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure pozneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadružnikov.

Vabilo na XIII. redni občni zbor
Zadružne tiskarne v Ljubljani,

registrirane zadruga z om. zav.
 ki se bo vršil v torek, dne 3. junija 1913 ob 5. uri pop.
 v posvetovalnici Zadružne zveze v Ljubljani,
 Dunajska cesta št. 32.

Dnevni red:

1. Poročilo upravnega sveta.
2. Potrjenje letnih računov in bilance za leto 1912.
3. Sklepanje o porabi čistega dobička.
4. Dopolnilna volitev treh članov uprav. sveta*).
5. Volitev nadzorstva petero članov.
6. Poročilo o izvršeni reviziji.
7. Slučajnosti.

Upravni svet.

*) Po § 16. pravil so izstopili sledeči gospodje iz uprav. sveta, katerih triletna doba je potekla: Ivan C. Röger sen., Franc Leskovic in Franc Peterca.

Vabilo na redni občni zbor
Živinorejske zadruga v Šmarjeti (Dolenjsko),
 reg. zadr. z om. zav.

ki se bo vršil dne 18. maja 1913 popoldne po litanijah
 v kaplaniji.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za l. 1912.
4. Slučajnosti.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice za dobrunjsko občino v Sostrem,

reg. zadr. z neom. zav.

ki se bo vršil dne 25. maja 1913 ob 3. uri popoldne v posojilničnih prostorih.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Odobritev računskega zaključka za leto 1912.
4. Volitev načelstva.
5. Poročilo o izvršeni reviziji.
6. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov.

Vabilo na redni občni zbor

Kitarskega društva v Domžalah,

reg. zadr. z om. zav.

ki se bo vršil dne 25. maja 1913 ob pol 4. uri popoldan v društvenih prostorih.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za l. 1912.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, se vrši pol ure kasneje na istem mestu in po istem sporedu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice na Vojskem,

registrovane zadruge z neomejeno zavezo,

ki se bo vršil dne 18. maja 1913 ob 3. uri popoldne na Vojskem h. št. 2.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za l. 1912.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Prememba pravil.
7. Slučajnosti.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Sv. Križu pri Trstu,

registr. zadruge z neom. zavezo,

ki se vrši dne 18. maja 1913 ob 11. uri dopoldne v posojilničnih prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Poročilo o izvršeni reviziji.
4. Odobritev računskega zaključka za l. 1912.
5. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Trnovem,

registrovane zadruge z neomejeno zavezo,

ki se vrši dne 25. maja 1913 ob 4. uri popoldne v posojilniških prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo o izvršeni reviziji.
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Odobritev računskega zaključka za leto 1912.
5. Volitev načelstva.
6. Volitev nadzorstva.
7. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Krčanjah,

reg. zadr. z neomej. zav.

ki se bo vršil v nedeljo dne 18. maja 1913 ob 3. uri popoldne v posojilničnih prostorih.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika ustanovnega shoda.
2. Poročilo načelstva.
3. Odobritev računskega zaključka za leto 1912.
4. Poročilo o izvršeni reviziji.
5. Zvišanje obrestne mere.
6. Volitev nadzorstva.
7. Slučajnosti.

Vabilo na redni občni zbor

Strojne zadruge v Cirkoveah,

registrovane zadruge z omejeno zavezo,

ki se bo vršil dne 18. maja 1913 ob 4. uri popoldne v posojilničnih prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobritev računskega zaključka za leto 1912.
3. Poročilo o izvršeni reviziji.
4. Volitev načelstva in nadzorstva.
5. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Cirkoveah,

reg. zadr. z neom. zav.

ki se bo vršil dne 18. maja 1913 ob 3. uri popoldne v posojilničnih prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobritev računskega zaključka za leto 1912.
3. Poročilo o izvršeni reviziji.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Možici,

registr. zadruga z neom. zavezo,

ki se bo vršil dne 18. maja 1913 ob 11. uri dopoldne v posojilničnih prostorih pri Žagmaistru v Možici.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.

2. Poročilo načelstva.

3. Poročilo nadzorstva.

4. Odobritev računskega zaključka za l. 1912.

5. Volitev načelstva.

6. Poročilo o izvršeni reviziji.

7. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov.

Vabilo na redni občni zbor

Konsumnega društva v Starem trgu pri Ložu,

registrirane zadruge z omejeno zavezo,

ki se bo vršil dne 25. maja 1913 ob 3. uri popoldne v dvorani Kmetijske hranilnice in posojilnice

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.

2. Odobritev računskega zaključka za l. 1912.

3. Volitev načelstva.

4. Volitev nadzorstva.

5. Prememba pravil.

6. Poročilo o izvršeni reviziji.

7. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov.

Vabilo na redni občni zbor

Prve kranjske mizarске zadruga v Št. Vidu,

registrirane zadruge z omejeno zavezo,

ki se bo vršil dne 19. maja 1913 ob 4. uri popoldne v zadrugi pisarni.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.

2. Poročilo načelstva.

3. Poročilo nadzorstva.

4. Odobritev računskega zaključka za leto 1912.

5. Volitev načelstva.

6. Volitev nadzorstva.

7. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se čez osem dni na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov.

Vabilo na redni občni zbor

Kmečke hranilnice in posojilnice v Konjicah,

registrirane zadruge z neomejeno zavezo,

ki se bo vršil dne 25. maja 1913 ob pol 4. uri popoldne v prostorih posojilnice.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.

2. Poročilo nadzorstva.

3. Odobritev računskega zaključka za l. 1912.

4. Poročilo o izvršeni reviziji.

5. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure pozneje drug občni zbor na istem mestu in po istem dnevnem redu, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov. Načelstvo.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Podljubelju,

registrirane zadruge z neomejeno zavezo,

ki se bo vršil dne 18. maja 1913 ob 11. uri dopoldne v uradnih prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.

2. Poročilo nadzorstva.

3. Potrjenje računskega zaključka za l. 1912.

4. Poročilo o izvršeni reviziji.

5. Volitev nadzorstva.

6. Volitev enega člana načelstva.

7. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov. Odbor.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Tržišču,

registrirane zadruge z neomejeno zavezo,

ki se bo vršil dne 25. maja 1913 ob 3. uri popoldne v društveni dvorani.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.

2. Poročilo nadzorstva.

3. Odobritev računskega zaključka za l. 1912.

4. Volitev načelstva.

5. Volitev nadzorstva.

6. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Metliki,

registrirane zadruge z neomejeno zavezo,

ki se bo vršil dne 18. maja 1913 ob 9. uri dopoldne v I. nadstropju hranilnice in posojilnice.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.

2. Odobritev računskega zaključka za leto 1912.

3. Čitanje revizijskega zapisnika.

4. Volitev načelstva.

5. Volitev nadzorstva.

6. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se eno uro kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice na Gorah nad Idrijo,

registrirane zadruge z neomejeno zavezo,

ki se bo vršil dne 25. maja 1913 ob 3. uri popoldne v posojilnični sobi.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.

2. Poročilo nadzorstva.

3. Odobritev računskega zaključka za l. 1912.

4. Volitev načelstva.

5. Volitev nadzorstva.

6. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice na Jesenicah,

reg. zadr. z neom. zav.,

ki se bo vršil dne 18. maja 1913 ob 4. uri popoldne v župnišču.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Odobritev računskega zaključka za l. 1912.
5. Poročilo o izvršeni reviziji.
6. Prememba pravil.
7. Volitev načelstva.
8. Volitev nadzorstva.
9. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov. Odbor.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice na Homeu,

reg. zadr. z neomejeno zavezo,

ki se bo vršil dne 18. maja 1913 ob 3. uri popoldne v mežnariji.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Odobritev računskega zaključka za l. 1912.
5. Volitev načelstva.
6. Volitev nadzorstva.
7. Poročilo o izvršeni reviziji.
8. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov.

Vabilo na redni občni zbor

Živinorejske zadruge v Stari Loki,

registrovane zadruge z omejeno zavezo,

ki se vrši dne 25. maja 1913 ob pol 6. uri popoldne v prostorih g. G. Karlin na Plevni na Suhu pri Škofji Loki.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Odobritev računskega zaključka za l. 1912.
5. Poročilo o izvršeni reviziji.
6. Volitev načelstva.
7. Volitev nadzorstva.
8. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov. Načelstvo.

Vabilo na redni občni zbor

Živinorejske zadruge v Kresnicah,

reg. zadruge z omejeno zavezo,

ki se bo vršil dne 1. junija 1913 ob 2. uri popoldne v prostorih S. k. izobr. društva.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za l. 1912.
4. Slučajnosti.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice na Dragi,

reg. zadr. z neomejeno zavezo,

ki se bo vršil dne 18. maja 1913 ob 8. uri dopoldne v uradnih prostorih.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Odobritev račun. zaključka za l. 1912.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Vabilo na redni občni zbor

Kmetijskega društva v Rovtah pri Logateu,

reg. zadr. z omejeno zavezo,

ki se bo vršil dne 25. maja 1913 ob 3. uri popoldne v društvenih prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za l. 1912.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Ako bi občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, se vrši pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov. Načelstvo.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice na Trati,

reg. zadr. z neomej. zavezo,

ki se bo vršil v nedeljo dne 18. maja 1913 ob pol 4. uri popoldne v posojilnični pisarni na Trati.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobrenje računskega zaključka za l. 1912.
3. Volitev načelstva.
4. Volitev nadzorstva.
5. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov. Odbor.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice na Blokah,

registrovane zadruge z neomejeno zavezo,

kr se vrši dne 25. maja 1913 ob 3. uri popoldne v uradnih prostorih pri Fari št. 22.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Odobritev računskega zaključka za l. 1912.
5. Volitev načelstva.
6. Volitev nadzorstva.
7. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov.